

ES TEKSTAMS – HIBRIDINĖ VERTIMO TEORIJA

VILELMINI SOSONI

Santrauka

ES tekstai kuriami daugiakalbių derybų būdu viršnacionalinio daugiakultūrio diskurso bendruomenėje, neturinėjoje kalbiniu požiūriu neutralaus pagrindo, kurioje sąvokų ir idėjų internacionalizavimas yra *sine qua non*. Taip sukuriama idiosinkretiniai tekstai, atspindintys specifines teksto ypatybes. Jų vertimas į dabartines 23 oficialiąsias ES kalbas lygiai taip pat idiosinkretinis, keliantis sudėtingus uždavinius vertėjui, ypač dėl to, kad šie tekstai kuriami didžiulės ES kultūrinės ir kalbinės įvairovės kontekste. Jiems galioja daugiakalbystės politikos suvaržymai ir su juo susijusi kalbų lygybės politika, pagal kurią visos kalbos lygios arba „vienodai autentiškos“ (Wagner, Bech, Martínez 2002, 7), o patys vertimai iš tikrųjų nėra vertimai, o tik originalo tekstų variantai kitomis kalbomis. Kitaip tariant, ES vertimo sistemoje tokie terminai kaip originalo (šaltinio) kalba ir vertimo (tikslas) kalba nustoja egzistuoti, o iš pirmo žvilgsnio iliuzinė ir jau gerokai kritikuota „ekvivalentiškumo“ sąvoka, nors savo pobūdžiu ir pasikeitusi, atrodo, vėl iškyla į pirmą vietą ir vertimo praktikoje tampa svarbiausia. Akivaizdu, kad ES tekstų ir jų vertimo atveju reikia ir specifinės jiems taikytinos vertimo teorijos, nes daugelį klasikinių vertimo studijų sąvokų, pvz., originalo (šaltinio) kalba, vertimo (tikslas) kalba, ekvivalentiškumas, reikia įvertinti ir apibrėžti iš naujo, į pirmą vietą iškeliant tokias postmodernistines sąvokas, kaip intertekstualumas, hibridiškumas, tarpdalykiškumas ir pan. ES tekstams taikytina vertimo teorija, kaip ir patys tekstai, yra hibridinė.